

Odpowiedzi na to pytanie szukali szkolni organizatorzy rozwoju edukacji (SORE) oraz dyrektorzy szkół i nauczyciele, którzy wzięli udział w spotkaniu w dniach 9-11 października w Warszawie. Nauczyciele - uczestnicy pilotażu nowego systemu doskonalenia najczęściej wybierają następujące zagadnienia wsparcia: metody i techniki uczenia, motywowanie uczniów do nauki oraz wspieranie uczniów w osiąganiu sukcesu edukacyjnego. Okazuje się, że dla nauczycieli najważniejsze jest doskonalenie warsztatu pracy, czyli tego — co z punktu widzenia pracy szkoły jest kluczowe: skutecznego uczenia uczniów.

Większość z nas bardzo dobrze wie, jakie są zasady dobrego uczenia się, większość z nas zna różne metody i techniki uczenia. Wciąż jednak nie wykorzystujemy ich w pracy z uczniami. Świadczą o tym nie tylko nasze osobiste doświadczenia, ale także wyniki badań. Uczestnicy spotkania mieli okazję się przekonać o tym, w czasie prezentacji przygotowanej przez Instytutu Badań Edukacyjnych. Zofia Zasacka pokazała metody nauczania stosowane przez nauczycieli języka polskiego, Monika Czajkowska opowiedziała, jak uczą nauczyciele matematyki, Dorota Campfield zwróciła uwagę na techniki wykorzystywane na lekcjach języków obcych, o tym jak pracują nauczyciele historii opowiedzieli: Jacek Staniszewski oraz Jakub Lorenc, natomiast Wojciech Grajkowski wprowadził nas w style uczenia wykorzystywane przez nauczycieli przyrody. Przedstawione wyniki wskazują na to, że wciąż uczymy w sposób tradycyjny, wykorzystując przede wszystkim metody podawcze, wygłaszane *ex cathedra*, zajęcia lekcyjne są organizowane wokół treści i ćwiczeń z podręcznika – nie angażujemy uczniów w przebieg zajęć, nie potrafimy uczyć poprzez wzmacnianie samodzielnych działań oraz dialogu z innymi uczniami i nauczycielem.

Bardzo wiele cennych uwag do dyskusji wniosły zajęcia przeprowadzone przez Danutę Sternę, autorkę publikacji pt. „Uczę się w szkole”. Mimo, że na sali było blisko 200 osób – przeprowadziła trzygodzinny wykład na temat strategii uczenia się w aktywny sposób. Wykorzystała pracę w parach, a także prowadziła dialog z całą salą. Służyły jej w tym pomoce w postaci – patyczków, świateł, białych plansz, czy kostek z pytaniami oraz dzienniczków, które otrzymali wszyscy obecni na sali. Uczestnicy się przekonali, że to – co się wydaje tak trudne w stosunku do ucznia – angażowanie jego uwagi, korzystanie z już posiadanej przezeń wiedzy i umiejętności, przejrzystość i dynamika procesu uczenia się oraz wymiana refleksji – za pomocą określonych technik są możliwe do osiągnięcia. „W jaki sposób wspierać nauczycieli w zmianie sposobu prowadzenia lekcji?” – w poszukiwaniu odpowiedzi na to pytanie pomógł nam wykład prezesa Centrum Edukacji Obywatelskiej. Czerpiąc z wieloletnich doświadczeń programu „Szkoła ucząca się” Jacek Strzemieczny udawał, że skuteczne doskonalenie nauczycieli jest możliwe – lecz wymaga odejścia o dotychczasowych schematów i nie może się obyć bez dopasowania szkoleń zarówno do potrzeb szkół, w których nauczyciele pracują, jak również silnego powiązania z praktyką szkolną. Jako najbardziej skuteczne metody sprawdzające się w pracy CEO wskazywał na: analizę prac uczniów, doskonalenie i obserwację lekcji oraz spacer edukacyjny. Podstawą tych metod jest współpraca nauczycieli. Zgodnie z tym co powiedziała Dominika Walczak z Zespołu Badań Nauczycieli IBE o efektach doskonalenia nauczycieli decyduje wspólna praca nauczycieli nad konkretnymi zagadnieniami związanymi z uczeniem się uczniów.

Jakie więc kompetencje musi posiadać SORE, który ma wspierać szkołę i pracujących w niej nauczycieli w rozwoju ich kompetencji, a dzięki temu – także rozwoju kompetencji ich uczniów. Profil

idealnego SORE przedstawiła Renata Flis z Krakowa, zaangażowana w realizację projektu pilotażowego. Uczestnicy spotkania jeszcze raz się mogli przekonać, że zadanie przed nimi postawione nie należy do łatwych i jeśli chcemy je wykonywać dobrze, efektywnie wspierać szkoły, musimy zainwestować we własny rozwój – umiejętności komunikacyjne, trenerskie, a często również organizatorskie.

Wspomaganie pracy szkół to trudne zdanie, które stoi obecnie przed SORE, a już od 2016 r. będzie zadaniem pracowników placówek doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno– pedagogicznych oraz bibliotek pedagogicznych. „Szkoła dyrektorem stoi” – to zdanie wielokrotnie powtarzane było przez uczestników spotkania oraz samych prelegentów, co udowadnia twierdzenie, iż nic nie można zmienić w szkole, bez poparcia dyrektora. Wanda Wojnowska Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4 w Ełku podkreślała rolę dyrektora w doskonaleniu nauczycieli. Pokazała, że od lat traktuje doskonalenie nauczycieli jako istotny element rozwoju szkoły oraz jak wspólnie z nauczycielami wybiera obszary do pracy, określa cele i organizuje prace zespołów zadaniowych, w jaki sposób współpracuje z zewnętrznymi ekspertami.

SORE, nauczyciele i dyrektorzy mogli wysłuchać wielu wystąpień, lecz co szczególnie ważne, mieli możliwość wziąć udział również w sesjach warsztatowych, w czasie których się zastanawiali, w jaki sposób wdrożyć te propozycje w swojej pracy. Zgodnie z tym, co zostało powiedziane w czasie prezentacji wniosków z ewaluacji pilotażu kompleksowego wspomagania, wdrażanie jest kluczowym elementem, decydującym o jakości pracy szkoły. Nie udział w szkoleniach, lecz dopiero wykorzystanie wiedzy i umiejętności w pracy z uczniami zdobytej na tych szkoleniach, są kluczowe do tego, aby szkoła się mogła zmieniać.

Materiały ze spotkania